

Parlamentariska
socialförsäkringsutredningen
S 2010:04

Pressmeddelande

2015-03-01

Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21)

I dag presenteras den parlamentariska socialförsäkringsutredningens slutbetänkande. I betänkandet föreslås en rad förbättringar i sjukförsäkringen inklusive stödet för återgång i arbete, i arbetsskadeförsäkringen och i arbetslöshetsförsäkringen. Syftet är att värna förtroendet för socialförsäkringarna och göra försäkringarna långsiktigt hållbara.

Högsta prioritet i översynen av socialförsäkringarna är att utveckla och förbättra åtgärderna för sjukskrivna som har svårt att återgå i arbete. Det är en stor mänsklig och samhällelig förlust när sjuka slås ut från arbetslivet, trots att de inget hellre vill än att arbeta. Tilliten till försäkringarna undergrävs om allt fler människor permanent slutar att arbeta och därmed slutar att bidra till finansieringen.

Förslag läggs om att hälso- och sjukvården ska ha ett ansvar för återgång i arbete och ges förstärkta och permanenta resurser för detta arbete. Det behövs ökat stöd till arbetsgivarnas insatser för återgång i arbete. Uppföljning och utvärdering måste förbättras.

Rättvisare socialförsäkringar

Det är mycket viktigt att stärka standardtryggheten i socialförsäkringarna. Tilliten till socialförsäkringarna kan bevaras endast om medborgarna får en tillräcklig ersättning. Inkomstbortfallsprincipen måste därför värnas. Försäkringen ska utformas så att de flesta sjukskrivna och arbetslösa erhåller en inkomstrelaterad ersättning vid sjukdom och arbetslöshet.

Socialförsäkringarna bör bli rättvisare och träffsäkrare. Sambandet behöver bli tydligare mellan arbete, inkomst, avgift och ersättning. Slutbetänkandet innehåller i grunden omarbetade, förenklade och detaljerade förslag om en övergång till att ersättningen fortsättningsvis ska beräknas på elektroniska inkomststoppgifter, insamlade av Skatteverket. Övergången föreslås ske i två etapper med en mellanliggande kontrollstation.

I stället för tidigare komplicerade förslag till månadsuppgifter föreslås nu att arbetsgivare varje månad ska rapportera e-inkomst för anställda enligt kontantprincipen, företrädesvis genom digital överföring från lönesystem. Ersättningarna i socialförsäkringarna ska efter hand i normala fall baseras på de genomsnittliga inkomsterna under tolv månader före försäkringsfallet, dock med en ventil vid sämre utfall. Huvuddelen av de olika undantag och särregler som finns i nuvarande socialförsäkringar för beräkning av inkomstunderlaget ska fortsätta att gälla.

En hållbar sjukförsäkring

Inom sjukförsäkringen läggs ett antal förslag för att stärka försäkringens förmåga att ge ekonomisk trygghet och stödja en återgång i arbete. Försäkringsskyddet förbättras för studerande och företagare. Nuvarande karensregel ersätts med ett karensavdrag. För att underlätta en återgång i arbete ska det i vissa fall bli möjligt att ta ut sjukpenning mer flexibelt jämfört med nuvarande förmånsnivåer. Ett förstärkt samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med tidigare arbetslivsinriktad rehabilitering, tätare kontroller och utredningar av den sjukskrivnes arbetsförmåga ska ersätta den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen.

För att sjukförsäkringen långsiktigt ska kunna behålla stabila ersättningsregler måste sjukfrånvaron hållas på en någorlunda jämn och rimlig nivå. Det föreslås en bred uppgörelse där nuvarande mål att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå preciseras. Förslaget innebär att sjukfrånvaron i Sverige, dvs. antalet sjukpenningdagar och antalet dagar med sjuk- och aktivitetsersättning per försäkrad, under en lämplig period inte väsentligt ska överstiga sjukfrånvaron i jämförbara länder i Europa. Det ska vara tydligt vilka myndigheter och andra huvudmän som ansvarar för att målen nås. Regering och riksdag har det yttersta ansvaret för lagstiftningen. Utredningen resonerar också om möjligheten att ha på förhand överenskomna åtgärder som ska genomföras om sjuktalet åter ökar oförklarligt.

Inom arbetsskadeförsäkringen läggs ett antal förslag till angelägna förbättringar för att förbättra likformighet, transparens och rättvisa i försäkringarna. Förslagen omfattar bl.a. ett nytt bedömningsstöd för prövning av arbetsskadeärenden, inrättande av ett arbetsmedicinskt råd och satsningar på statistik och forskning.

En bred samsyn för framtidens a-kassa

En väl utformad arbetslöshetsförsäkring bidrar både till ekonomisk

trygghet och förbättrar också arbetsmarknadens funktionssätt. Tilliten till arbetslöshetsförsäkringen kan behållas endast om täckningsgraden ökar, standardtryggheten stärks och de allra flesta som förvärvsarbetar bidrar till försäkringens finansiering genom både arbetsgivaravgifter och medlemskap i arbetslöshetskassor. Förslag läggs för att stärka likformighet och rättvisa i arbetslöshetsförsäkringen.

Förutsättningarna är bättre än på lång tid för att pröva möjligheterna till en bred uppgörelse om en långsiktig modell för arbetslöshetsförsäkringen. Nuvarande struktur med en obligatorisk grundförsäkring, en frivillig arbetslöshetsförsäkring och kompletterande avtalade försäkringar bör kunna vara utgångspunkten.

Om den parlamentariska socialförsäkringsutredningen

Utredningen tillsattes 2010. Slutbetänkandet är resultatet av jämkningar och kompromisser för att uppnå en bred politisk samsyn om hur socialförsäkringarna kan förbättras och hur inriktningen av det fortsatta reformarbetet ska utformas. Kommitténs *förslag* stöds av en majoritet i kommittén. Kommitténs *bedömning* anger den fortsatta inriktningen av reformarbetet som kommitténs majoritet ställer sig bakom, utan att ta slutlig ställning till alla detaljer.

Under arbetet med betänkandet har samråd skett med parterna på arbetsmarknaden och diskussioner genomförts med ansvariga myndigheter och institutioner, experter och forskare.

För mer information, kontakta:

Tomas Eneroth, Patrik Björck, Lars-Anders Häggström (S), genom pressekreterare Åsa Söderén: 072-586 58 50

Gunnar Axén, Lotta Finstorp, Finn Bengtsson, Jan Ericson (M) genom pressekreterare Anna Lööf: 073-6828131

Rickard Persson (MP) genom pressekreterare Hanne Simonsen 072-5605445

Wiwi-Anne Johansson (V) genom pressekreterare Åsa Mattsson 070-3382539

Emma Carlsson Löfdahl (FP) genom pressekreterare Jonathan Ohlin 072-2252784

Lars Gustaffson (KD) 070-3760411

Solveig Zander (C) genom pressekreterare Susanne von Tiedemann 070-2451792